

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
JEANA RICHARDA DE LA TOURA
przedstawiona w dniu 9 marca 2023 r.¹

Sprawa C-142/22

OE

przeciwko

The Minister for Justice and Equality

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Supreme Court (sąd najwyższy, Irlandia)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Artykuł 27 – Zasada specjalności – Ściganie za przestępstwo popełnione przed przekazaniem, inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania – Zgoda wykonującego nakaz organu sądowego – Europejski nakaz aresztowania dotknięty nieważnością – Skutki dla wniosku o wyrażenie zgody – Kwestia prawomocnie rozstrzygnięta w orzeczeniu o przekazaniu

I. Wprowadzenie

1. Artykuł 27 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania [przekazywania] osób między państwami członkowskimi², zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r.³ ustanawia zasadę specjalności, zgodnie z którą osoba przekazana nie może być ścigana, skazana lub pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania.

2. Z art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej 2002/584 wynika, że zasada specjalności ustanowiona w ust. 2 tego przepisu nie ma zastosowania w wypadku, gdy wykonujący nakaz organ sądowy, który przekazał daną osobę, wyraża zgodę na podstawie ust. 4 wspomnianego artykułu, na jej ściganie, skazanie lub pozbawienie wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania.

3. We wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w niniejszej sprawie zwrócono się w istocie do Trybunału, aby rozstrzygnął, czy ustalenie, że europejski nakaz aresztowania, na podstawie którego dana osoba została przekazana, powinien być zostać uznany za dotknięty nieważnością, jako że wydał go organ niebędący „wydającym nakaz organem sądowym”

¹ Język oryginału: francuski.

² Dz.U. 2002, L 190, s. 1.

³ Dz.U. 2009, L 81, s. 24, zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584”.

w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, stoi na przeszkodzie temu, aby wykonujący nakaz organ sądowy, do którego wpłynął wniosek organów sądowych wydającego nakaz państwa członkowskiego o wyrażenie zgody na ściganie lub skazanie tej osoby za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania, wyraził taką zgodę.

4. W niniejszej opinii proponuję Trybunałowi, aby odpowiedział na to pytanie w ten sposób, że taka nieważność europejskiego nakazu aresztowania nie stanowi przeszkody dla wyrażenia żądanej zgody przez wykonujący nakaz organ sądowy.

II. Ramy prawne

A. Prawo Unii

5. Dla niniejszej sprawy istotne są art. 1 ust. 1, art. 6 ust. 1 i 2, art. 8 ust. 1 i art. 27 decyzji ramowej 2002/584.

B. Prawo irlandzkie

6. Decyzję ramową 2002/584 transponowano do prawa irlandzkiego w drodze European Arrest Warrant Act 2003 (ustawy z 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania) z późniejszymi zmianami.

7. Artykuł 2 ust. 1 tej ustawy zawiera między innymi następujące definicje:

- „organ sądowy – sędzia, sędzia pokoju lub inna osoba upoważniona na mocy ustawy danego państwa członkowskiego do wykonywania funkcji takich samych lub podobnych do funkcji wykonywanych na mocy art. 33 przez sąd w państwie”. Supreme Court (sąd najwyższy, Irlandia) wyjaśnia, że chodzi o funkcje w zakresie wydawania europejskich nakazów aresztowania”;
- „wydający nakaz organ sądowy – organ sądowy w wydającym nakaz państwie, który wydał odnośny europejski nakaz aresztowania”, oraz
- „wydające nakaz państwo – państwo członkowskie [...], którego organ sądowy wydał ten europejski nakaz aresztowania”.

8. Artykuł 22 ustawy z 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania, zmieniony na mocy art. 80 Criminal Justice (Terrorist Offences) Act 2005 [ustawy z 2005 r. o wymiarze sprawiedliwości w sprawach karnych (przestępstwa terrorystyczne)], stanowi w ust. 7:

„Jeżeli dana osoba została przekazana wydającemu nakaz państwu członkowskiemu na mocy niniejszej ustawy, High Court [wysoki trybunał, Irlandia] może wyrazić zgodę na:

- (a) wszczęcie postępowania przeciwko osobie w wydającym nakaz państwie członkowskim w związku z popełnieniem przestępstwa,
- (b) wymierzenie tej osobie w wydającym nakaz państwie członkowskiemu kary, w tym kary polegającej na ograniczeniu wolności, w związku z popełnieniem przestępstwa, lub

- (c) wszczęcie postępowania lub zatrzymania tej osoby w wydającym nakaz państwie członkowskim w celu wykonania kary lub środka zabezpieczającego w związku z popełnieniem przestępstwa,

po otrzymaniu pisemnego wniosku w tej sprawie od wydającego nakaz państwa członkowskiego”.

9. Artykuł 22 ust. 8 ustawy z 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania, zmieniony na mocy art. 15 European Arrest Warrant (Application to Third Countries and Amendment) and Extradition (Amendment) Act 2012 [ustawy z 2012 r. o europejskim nakazie aresztowania (wniosek do państw trzecich i zmiany) oraz o ekstradycji (zmiany) z 2012 r.] stanowi, że zgody, o której mowa w art. 22 ust. 7 ustawy z 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania należy odmówić, jeśli dane przestępstwo jest przestępstwem, za które dana osoba nie mogłaby zostać przekazana na mocy części 3 ustawy. W części 3 znajdują się przepisy dotyczące praw podstawowych, korespondencji, podwójnej karalności, ścigania osoby, której dotyczy wniosek, na terytorium państwa na podstawie tych samych zarzucanych czynów, granic wiekowych odpowiedzialności karnej, eksterytorialności i procesów zaocznych.

III. Okoliczności sporu w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

10. W 2016 r. wobec OE zostały wydane trzy europejskie nakazy aresztowania: dwa z tych nakazów wydała prokuratura w Amsterdamie (Niderlandy), a trzeci jednostka niderlandzkiej prokuratury krajowej. Nakazy te miały na celu doprowadzenie do przekazania OE na potrzeby prowadzenia postępowań karnych dotyczących szeregu przestępstw związanych między innymi z praniem pieniędzy, użyciem przemocy i usiłowaniem zabójstwa.

11. Ponieważ podniesione przez OE zarzuty zostały oddalone przez High Court (wysoki trybunał), a OE nie wniósł apelacji od wyroku tego sądu, w 2017 r. został on przekazany organom niderlandzkim. Jest bezsporne, że żaden z tych zarzutów nie dotyczył okoliczności, iż europejskie nakazy aresztowania zostały wydane przez prokuratorów. OE został następnie skazany na karę 18 lat pozbawienia wolności i aktualnie odbywa ją w Niderlandach.

12. W dniu 1 maja 2019 r. niderlandzki prokurator krajowy, jako wykonujący nakaz organ sądowy, przesłał do High Court (wysokiego trybunału) wniosek o wyrażenie zgody na podstawie przepisów art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej 2002/584, w celu umożliwienia wszczęcia postępowania karnego przeciwko OE w związku z przestępstwami popełnionymi przed jego przekazaniem, innymi niż te, które stanowiły podstawę przekazania. Wniosek ten wpłynął do High Court (wysokiego trybunału) w dniu 23 lipca 2019 r. W sprawie OE wydano wyrok, uznano go za winnego i skazano na karę dożywotniego pozbawienia wolności w związku z nowymi zarzutami, jednakże aby można było wykonać tę kolejną karę pozbawienia wolności, konieczna jest zgoda wykonującego nakaz organu sądowego.

13. Wspomniany wniosek o wyrażenie zgody został jednakże cofnięty w następstwie wydania wyroku z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (prokuratury w Lubece i Zwickau)⁴, z którego wynika, że prokuratury państwa członkowskiego, które w ramach podejmowania decyzji w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania są narażone na ryzyko podlegania, bezpośrednio lub pośrednio, indywidualnym poleceniom lub instrukcjom ze strony organu władzy wykonawczej, nie są objęte zakresem pojęcia „wydającego nakaz organu sądowego” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584.

⁴ Sprawy połączone C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456.

14. Następnie do High Court (wysokiego trybunału) wpłynął kolejny wniosek o wyrażenie zgody, tym razem pochodzący od sędziego śledczego w Amsterdamie.

15. OE zaskarżył ten wniosek o wyrażenie zgody do High Court (wysokiego trybunału) podnosząc, że organy, które wydały europejskie nakazy aresztowania nie stanowiły „wydających nakaz organów sądowych” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584. Należy w tym względzie wyjaśnić, że OE nie kwestionuje przekazania go organom niderlandzkim na podstawie tych europejskich nakazów aresztowania, lecz uważa, iż nie można wyrazić zgody na ściganie go za popełnienie przestępstw innych niż te, które stanowiły podstawę przekazania, w sytuacji gdy pierwotne europejskie nakazy aresztowania nie zostały prawidłowo wydane przez organ mający status wydającego nakaz organu sądowego.

16. High Court (wysoki trybunał) stwierdził, że orzeczenie dotyczące przekazania OE ma powagę rzeczy osądzonej i wobec tego oddalił wniesione przez OE zażalenie. Ten ostatni wniósł apelację do Court of Appeal (sądu apelacyjnego, Irlandia).

17. W okresie występowania powyższych okoliczności, w dniu 24 listopada 2020 r., Trybunał wydał wyrok, dotyczący prokuratury w Niderlandach, Openbaar Ministerie (Podrabianie dokumentów)⁵, zgodnie z którym art. 6 ust. 2, a także art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że prokurator państwa członkowskiego uczestniczący w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, który może w ramach wykonywania swoich uprawnień decyzyjnych otrzymywać indywidualne instrukcje ze strony władzy wykonawczej, nie stanowi „wykonującego nakaz organu sądowego” w rozumieniu tych przepisów⁶.

18. Court of Appeal (sąd apelacyjny) oddalił wniesioną przez OE apelację, gdyż stwierdził, zgodnie z argumentacją przedstawioną przez Minister for Justice and Equality (ministra sprawiedliwości i równości, Irlandia, zwanego dalej „ministrem”), że należy stosować krajowy przepis proceduralny, odnoszący się do zasady estoppel, która stoi na przeszkodzie zarówno bezpośrednio kwestionowaniu wydanego przez High Court (wysoki trybunał) postanowienia o przekazaniu, jak i kwestionowaniu incydentalnemu tego postanowienia⁷. Court of Appeal (sąd apelacyjny) oparł się w tym względzie na orzecznictwie Trybunału, który zwrócił uwagę - z zastrzeżeniem przestrzegania zasad równoważności i skuteczności, których naruszenia nie zarzucano w sprawie w postępowaniu głównym – na znaczenie zasady, zgodnie z którą orzeczenia sądowe, które stały się prawomocne po wyczerpaniu środków zaskarżenia lub po upływie przewidzianych dla skorzystania z tych środków terminów, są niepodważalne⁸.

19. W dniu 22 września 2021 r. Supreme Court (sąd najwyższy) stwierdził, że środek odwoławczy jest dopuszczalny.

20. Zdaniem tego sądu OE przyznaje, że orzeczenie nakazujące jego przekazanie w 2017 r. ma zgodnie z prawem irlandzkim powagę rzeczy osądzonej i że prawo Unii nie wymaga kwestionowania tego orzeczenia. Jego podstawowe zastrzeżenie co do udzielenia zgody odnosi

⁵ C-510/19, EU:C:2020:953.

⁶ Punkt 70 tego wyroku. Zobacz również wyrok z dnia 8 grudnia 2022 r., CJ (Decyzja o odroczeniu przekazania w związku z postępowaniem karnym) (C-492/22 PPU, EU:C:2022:964, pkt 55).

⁷ Sąd odsyłający wskazuje, że w sprawie należy zastosować zasadę estoppel na ogół w sytuacji, gdy: i) wyrok został wydany przez właściwy sąd; ii) chodzi o prawomocne orzeczenie co do istoty sprawy; iii) wyrok rozstrzygnął kwestię, którą jedna ze stron stara się podnieść w późniejszym postępowaniu, oraz iv) stronami były te same osoby (lub ich następcy prawni) co strony postępowania, w którym podnoszona jest okoliczność mogąca podlegać zasadzie estoppel.

⁸ Sąd odsyłający powołuje się na wyrok z dnia 6 października 2009 r., Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615).

się do ustawowych przesłanek regulujących procedurę dotyczącą zgody. W myśl art. 22 ust. 7 ustawy z 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania wnioski o wyrażenie zgody powinien bowiem pochodzić od „państwa wydającego nakaz”, które zostało zdefiniowane jako państwo, którego „organ sądowy” wydał pierwotny europejski nakaz aresztowania. OE podnosi, że skoro prokuratorzy, którzy wydali pierwotne europejskie nakazy aresztowania, nie byli w świetle prawa Unii „organami sądowymi”, Królestwo Niderlandów nie może być uznane za „państwo wydające nakaz”.

21. Natomiast minister nadal twierdzi przed sądem odsyłającym, że wszelkie zagadnienia, jakie mogłyby powstać, dotyczące możliwości działania niderlandzkich prokuratorów w charakterze organów sądowych wydających europejskie nakazy aresztowania, należy uznać za prawomocnie rozstrzygnięte przez High Court (wysoki trybunał) w postanowieniu o przekazaniu z 2017 r. oraz że do tego prawomocnego rozstrzygnięcia ma zastosowanie zasada estoppel, wobec czego nie może ono już być pod tym względem kwestionowane.

22. Zdaniem sądu odsyłającego odpowiedź na pytanie, czy OE należy zezwolić, w ramach postępowania dotyczącego wniosku o wyrażenie zgody na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej 2002/584, na podniesienie argumentu opartego na okoliczności, że pierwotne europejskie nakazy aresztowania nie zostały wydane przez „wydający nakaz organ sądowy” w rozumieniu art. 6 ust. 1 tej decyzji ramowej, zależy od prawidłowej kwalifikacji prawnej relacji między postępowaniem w sprawie przekazania a postępowaniem w sprawie wyrażenia zgody.

23. Sąd ten uważa bowiem, że jeżeli należy postrzegać te postępowania jako odrębne i samodzielne, w ten sposób że każde zastrzeżenie, które mogło zostać podniesione przez zainteresowaną osobę w toku postępowania dotyczącego wniosku o przekazanie, może być podnoszone jako nowy lub dodatkowy argument w toku postępowania dotyczącego wniosku o wyrażenie zgody, zarzut estoppel nie znajdzie zastosowania.

24. Jeśli natomiast postępowania te należy postrzegać jako tak ściśle powiązane, że kwestia, która siłą rzeczy została rozstrzygnięta w orzeczeniu o przekazaniu, musi zostać uznana za rozstrzygniętą dla celów orzeczenia o wyrażeniu zgody, OE nie będzie mógł powoływać się na tym etapie na argument dotyczący statusu wydającego nakaz organu sądowego.

25. W tych okolicznościach Supreme Court (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy art. 27 decyzji ramowej [2002/584] należy interpretować w ten sposób, że orzeczenie o przekazaniu osoby tworzy stosunek prawny między nią, wykonującym nakaz państwem i wnioskującym państwem w ten sposób, że wszelkie kwestie uznane za ostatecznie rozstrzygnięte w tym orzeczeniu należy również uznać za rozstrzygnięte dla celów postępowania w sprawie uzyskania zgody na dalsze ściganie lub wymierzenie kary za inne przestępstwa?
- 2) Jeżeli odpowiedź na pytanie pierwsze brzmi, że art. 27 nie wymaga takiej wykładni, to czy krajowa norma proceduralna narusza zasadę skuteczności, jeżeli skutkuje uniemożliwieniem osobie zainteresowanej powołania się – w kontekście wniosku o wydanie zgody – na stosowne orzeczenie [Trybunału] zapadłe w okresie następującym po wydaniu postanowienia o przekazaniu?”.

26. Sąd odsyłający wnioskuje o rozpoznanie niniejszej sprawy w trybie przyspieszonym, zgodnie z art. 105 regulaminu postępowania przed Trybunałem lub w trybie pilnym, zgodnie z art. 107 tego regulaminu postępowania.

27. Decyzją z dnia 15 marca 2022 r. druga izba postanowiła nie uwzględniać wniosku sądu odsyłającego o rozpoznanie niniejszej sprawy w trybie pilnym. Decyzją z dnia 23 marca 2022 r. prezes Trybunału oddalił wnioski sądu odsyłającego o rozpoznanie niniejszej sprawy w przyspieszonym trybie prejudycjalnym.

28. OE, minister i rząd irlandzki, rządy węgierski, niderlandzki i polski oraz Komisja Europejska przedłożyli uwagi na piśmie.

29. Podczas rozprawy, która odbyła się w dniu 14 grudnia 2022 r., OE, minister i rząd irlandzki, rząd niderlandzki i Komisja przedstawili uwagi ustne i odpowiedzieli na skierowane przez Trybunał pytania wymagające odpowiedzi ustnej.

IV. Analiza

30. Jak wynika z postanowienia odsyłającego, zagadnienie, które leży u podstawy pytań prejudycjalnych, dotyczy relacji zachodzącej między postępowaniem w sprawie przekazania a późniejszym wnioskiem na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej 2002/584, mającym na celu uzyskanie zgody wykonującego nakaz organu sądowego na ściganie przekazanej uprzednio osoby, jej skazanie lub pozbawienie wolności w związku z przestępstwem popełnionym przed jej przekazaniem, innym niż to, które stanowiło podstawę przekazania.

31. Ściślej rzecz ujmując, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy nieważność europejskiego nakazu aresztowania wynikająca z tego, że nie pochodził on od „wydającego nakaz organu sądowego” w rozumieniu art. 6 ust. 1 tej decyzji ramowej, może stać na przeszkodzie wyrażeniu zgody przez wykonujący nakaz organ sądowy, o którą się do niego zwrócono.

32. Wydaje się jednakże, iż badanie tej materialnoprawnej kwestii w ramach sporu dotyczącego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o wyrażenie zgody, zależy w niniejszym wypadku od kwestii należącej do zakresu krajowego prawa procesowego, jaką jest ustalenie, czy zasada estoppel ma zastosowanie w kontekście sprawy w postępowaniu głównym.

33. Według mnie dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym nie jest konieczne, aby Trybunał wypowiedział się, czy stosowanie tej krajowej normy proceduralnej w okolicznościach opisanych przez sąd odsyłający jest zgodne z prawem Unii. Kwestia ta staje się bowiem nieistotna, jeżeli zostanie wykazane, że niezależnie od tego, czy dana osoba ma możliwość podnoszenia, w postępowaniu dotyczącym wniosku o wyrażenie zgody, zarzutu nieważności europejskiego nakazu aresztowania, który był przedmiotem prawomocnego wyroku skutkującego jego wykonaniem, czy też nie ma tej możliwości, zarzut taki w żadnym wypadku nie może uzasadniać odmowy wyrażenia takiej zgody przez wykonujący nakaz organ sądowy.

34. Wbrew temu, co twierdzi Komisja uważam również, że materialnoprawne zagadnienie, dotyczące ewentualnych skutków nieważności europejskiego nakazu aresztowania dla badania późniejszego wniosku o wyrażenie zgody na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej 2002/584, należy rozpatrywać jako takie, bez potrzeby rozstrzygania kwestii zasadności argumentacji zaprezentowanej przez OE, zmierzającej do wykazania braku statusu „państwa

wydającego nakaz” w rozumieniu art. 22 ust. 7 ustawy z 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania. Pomijając bowiem okoliczność, że argumentacja ta jest skoncentrowana na wykładni normy prawa krajowego, uważam, że zasadnicze pytanie sądu odsyłającego dotyczy w istocie relacji, jaka zgodnie z prawem Unii zachodzi między pierwotnym przekazaniem a wnioskiem o wyrażenie zgody. Relacja ta leży również u podstaw argumentacji OE w sporze w postępowaniu głównym.

35. Z postanowienia odsyłającego wynika w tym względzie, że OE sprzeciwia się wyrażeniu wnioskowanej zgody, ponieważ niderlandzkie organy, które wydały pierwotne europejskie nakazy aresztowania, nie miały statusu „wydającego nakaz organu sądowego” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584. Nie kwestionując orzeczenia o przekazaniu ani statusu organu sądowego, który wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody, OE podnosi jednak, że nie można wyrazić zgody wnioskowanej w oparciu o art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 tej decyzji ramowej, jeżeli europejskie nakazy aresztowania, na podstawie których został on przekazany, nie zostały wydane w sposób ważny. OE powołuje się zatem na nieważność pierwotnych europejskich nakazów aresztowania, aby sprzeciwić się wyrażeniu przez wykonującego nakaz organ sądowy zgody, o którą się do niego zwrócono.

36. Taka argumentacja jest moim zdaniem błędna.

37. Jeżeli bowiem nawet wniosek o wyrażenie zgody siłą rzeczy wiąże się z konkretnym, wykonanym wcześniej europejskim nakazem aresztowania, uważam, że wykonujący nakaz organ sądowy powinien badać taki wniosek odrębnie i w autonomiczny sposób, z uwzględnieniem jego szczególnych okoliczności. Zatem wadliwość wykonanego europejskiego nakazu aresztowania nie może stanowić przyczyny odmowy wyrażenia żądanej zgody.

38. Należy w tym względzie zauważyć, że Trybunał orzekł już, iż skoro osoba, której dotyczy wniosek, została zatrzymana, a następnie przekazana wydającemu nakaz państwu członkowskiemu, europejski nakaz aresztowania wyczerpał co do zasady swoje skutki prawne, z zastrzeżeniem skutków przekazania wyraźnie przewidzianych w rozdziale 3 decyzji ramowej 2002/584⁹.

39. Wśród skutków przekazania przewidzianych w tym rozdziale znajduje się ewentualne ściganie za popełnienie innych przestępstw, którego przesłanki zostały określone w art. 27 tej decyzji ramowej.

40. Zgodnie z zasadą specjalności sformułowaną w art. 27 ust. 2 tej decyzji ramowej, która to zasada jest związana z suwerennością państwa członkowskiego wykonującego nakaz, osobę przekazaną można ścigać, skazać lub pozbawić wolności wyłącznie za przestępstwo, które stanowiło podstawę jej przekazania¹⁰.

41. Zdaniem Trybunału zasada ta wymaga bowiem, aby państwo członkowskie wydające nakaz, które zamierza ścigać lub skazać osobę za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania, inne niż przestępstwo, które stanowiło podstawę przekazania, uzyskało zgodę państwa członkowskiego wykonującego nakaz, tak aby

⁹ Zobacz wyrok z dnia 13 stycznia 2021 r., MM (C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, pkt 77).

¹⁰ Zobacz m.in. wyrok z dnia 24 września 2020 r., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zasada szczególności) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo).

uniknąć sytuacji, w której pierwsze państwo członkowskie narusza kompetencje, jakie mogłoby wykonać państwo członkowskie wykonujące nakaz, i wykracza poza swoje uprawnienia w stosunku do ściganej osoby¹¹.

42. Tylko w przypadkach przewidzianych w art. 27 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, w szczególności gdy zgoda została wyrażona na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 wspomnianej decyzji ramowej, organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego mogą ścigać lub skazać tę osobę za przestępstwo inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania¹².

43. Trybunał podkreślił, że zasada specjalności jest ściśle związana z przekazaniem wynikającym z wykonania konkretnego europejskiego nakazu aresztowania¹³. Wynika z tego, że przestrzeganie tej zasady można oceniać wyłącznie w kontekście przekazania dokonanego na podstawie konkretnego europejskiego nakazu aresztowania¹⁴.

44. Jednakże mimo więzi, jaka łączy stosowanie art. 27 decyzji ramowej 2002/584 z istnieniem wcześniej wykonanego europejskiego nakazu aresztowania, należy podkreślić, że Trybunał orzekł już, iż decyzja o wyrażeniu zgody, o której mowa w art. 27 ust. 4 tej decyzji ramowej, różni się od decyzji w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania i wywołuje w odniesieniu do osoby, której dotyczy nakaz, skutki odmienne od skutków tej ostatniej decyzji¹⁵.

45. Przekazanie danej osoby na podstawie europejskiego nakazu aresztowania oraz wniosek o wyrażenie zgody zmierzający do uzyskania przez organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego zezwolenia na ściganie lub skazanie tej osoby za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania, są zatem dwoma odrębnymi etapami postępowania mającego zapewnić, że popełnione przestępstwa nie pozostaną bez kary wewnątrz Unii.

46. Zatem mimo że decyzja o wyrażeniu zgody, podobnie jak decyzja dotycząca wykonania europejskiego nakazu aresztowania, może naruszać wolność danej osoby¹⁶, decyzja o wyrażeniu zgody ma swój specyficzny przedmiot i z tego powodu wykonujący nakaz organ sądowy powinien podejmować ją po przeprowadzeniu analizy odrębnej i niezależnej od analizy prowadzonej do celów wydania europejskiego nakazu aresztowania.

47. W myśl art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584 analizę tę należy przeprowadzić w celu oceny wniosku o wyrażenie zgody na podstawie jego szczególnych okoliczności.

¹¹ Zobacz wyrok z dnia 24 września 2020 r., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zasada szczególności) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, pkt 40).

¹² Zobacz wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (Podrabianie dokumentów) (C-510/19, EU:C:2020:953, pkt 63).

¹³ Zobacz wyrok z dnia 24 września 2020 r., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zasada szczególności) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, pkt 37, 38 i 40).

¹⁴ Zobacz podobnie wyrok z dnia 24 września 2020 r., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zasada szczególności) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, pkt 45).

¹⁵ Zobacz m.in. wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (prawo do bycia wysłuchanym przez wykonujący nakaz organ sądowy) (sprawy połączone C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).

¹⁶ Zobacz m.in. wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przez wykonujący nakaz organ sądowy) (sprawy połączone C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo).

48. I tak, wykonujący nakaz organ sądowy powinien zweryfikować, czy przedłożony mu wniosek o wyrażenie zgody zawiera informacje wymienione w art. 8 ust. 1 tej decyzji ramowej oraz tłumaczenie wymagane przez art. 8 ust. 2 wspomnianej decyzji ramowej. Organ ten powinien również zweryfikować, czy samo przestępstwo, którego dotyczy wniosek o wyrażenie zgody, skutkuje obowiązkiem przekazania na mocy tej decyzji ramowej.

49. Zgodnie z art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584 wykonujący nakaz organ sądowy powinien także ocenić pod kątem podstaw obligatoryjnej albo fakultatywnej odmowy wskazanych w art. 3 i 4 tej decyzji ramowej, czy można zezwolić na rozszerzenie ścigania na przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania danej osoby.

50. Należy stwierdzić, że żaden z tych przepisów nie stanowi, iż wadliwość pierwotnego europejskiego nakazu aresztowania może zezwolić wykonującemu nakaz organowi sądowemu na odmowę wyrażenia wnioskowanej zgody.

51. Moim zdaniem odmienna decyzja naraziłaby na szwank cele, jakim służy decyzja ramowa 2002/584.

52. Pragnę w tym względzie zauważyć, że z orzecznictwa Trybunału wynika, iż art. 27 decyzji ramowej 2002/584, jako przepis wprowadzający odstępstwa od zasady wzajemnego uznawania sformułowanej w art. 1 ust. 2 owej decyzji ramowej, nie może podlegać wykładni prowadzącej do podważenia celu rzeczony decyzji ramowej, polegającego na ułatwianiu i przyspieszaniu przekazania między organami sądowymi państw członkowskich w świetle wzajemnego zaufania, jakie powinno istnieć między nimi¹⁷.

53. Ten wymóg szybkości postępowania leżący u podstaw decyzji ramowej 2002/584 znajduje swój wyraz w art. 27 ust. 4 tej decyzji ramowej, który stanowi, że decyzję o wyrażeniu zgody na rozszerzenie ścigania podejmuje się w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku.

54. Zatem przyjęcie, że wadliwość pierwotnego europejskiego nakazu aresztowania może stać na przeszkodzie wyrażeniu wnioskowanej zgody przez wykonujący nakaz organ sądowy, prowadziłyby do zaakceptowania, że okoliczności, w jakich doszło do przekazania, podlegają ponownemu badaniu w ramach wniosku o wyrażenie zgody złożonego na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej 2002/584. Takie ponowne badanie prowadziłyby do opóźnienia decyzji w sprawie wyrażenia zgody, co stałoby w sprzeczności z wymogiem szybkości postępowania leżącym u podstaw tej decyzji ramowej. Wydaje mi się, że takie ponowne badanie jest również niezgodne z zasadą pewności prawa, ponieważ mogłoby ono podważyć prawomocność orzeczenia sądowego, na mocy którego zarządzono wykonanie europejskiego nakazu aresztowania.

55. Ponadto należy przyjąć wykładnię zgodną z innym celem decyzji ramowej 2002/584, jakim jest zwalczanie bezkarności¹⁸. Uznanie, że wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wyrażenia zgody wnioskowanej na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 tej decyzji ramowej, zagrażałoby temu

¹⁷ Zobacz m.in. wyrok z dnia 24 września 2020 r., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zasada szczególności) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

¹⁸ Zobacz, m.in. wyroki z dnia 8 grudnia 2022 r., CJ (Decyzja o odroczeniu przekazania w związku z postępowaniem karnym) (C-492/22 PPU, EU:C:2022:964, pkt 74 i przytoczone tam orzecznictwo); a także z dnia 31 stycznia 2023 r., Puig Gordi i in. (C-158/21, EU:C:2023:57, pkt 141).

celowi, ponieważ uniemożliwiłoby organom sądowym wydającego nakaz państwa członkowskiego ściganie danej osoby, jej skazanie lub pozbawienie wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania.

56. Z powyższych względów uważam, że art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że ustalenie, iż europejski nakaz aresztowania, na podstawie którego dana osoba została przekazana, powinien być zostać uznany za dotknięty nieważnością, jako że wydał go organ niebędący „wydającym nakaz organem sądowym” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, nie stoi na przeszkodzie temu, aby wykonujący nakaz organ sądowy, do którego wpłynął wniosek organów sądowych wydającego nakaz państwa członkowskiego o wyrażenie zgody na ściganie lub skazanie tej osoby za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania, wyraził taką zgodę.

V. Wnioski

57. Mając na względzie powyższe rozważania proponuję, aby Trybunał udzielił następującej odpowiedzi na pytania prejudycjalne przedłożone przez Supreme Court (sąd najwyższy, Irlandia):

Artykuł 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania [przekazywania] osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r.

należy interpretować w ten sposób, że:

ustalenie, iż europejski nakaz aresztowania, na podstawie którego dana osoba została przekazana, powinien być zostać uznany za dotknięty nieważnością, jako że wydał go organ niebędący „wydającym nakaz organem sądowym” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, zmienionej decyzją ramową 2009/299, nie stoi na przeszkodzie temu, aby wykonujący nakaz organ sądowy, do którego wpłynął wniosek organów sądowych wydającego nakaz państwa członkowskiego o wyrażenie zgody na ściganie lub skazanie tej osoby za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania, wyraził taką zgodę.